

USTEC·STES

Intersindical Alternativa de Catalunya

Franqueig
concertat
02/444

www.sindicat.net/dona

Número 418

Març 2009

Eina d'informació
Secretaria de la Dona

8 de Març 2009

**Crisi, depressió:
paraules i
realitats en femení.**

**M
a
n
i
f
e
s
t
a
c
i
o**

Pça. Universitat

12 H

**U
S
T
E
C
·
S
T
E
S**
**I
A
C**

Editorial

Sota la pluja de la crisi

Com cada any, quan ens acostem al **8 de març** és un bon moment per fer una mica de balanç sobre l'evolució de la lluita de les dones pels seus drets en tots els terrenys, però sobretot en el laboral. I com en qualsevol altre balanç, és imprescindible també de fer una anàlisi dels resultats, tant positius com negatius, i del ritme amb què avancem cap a la igualtat

I en aquest 2009 la conjuntura no pinta gens bé, immerses també en l'actual crisi econòmica global. Una crisi que, malauradament, però també com era previsible, afecta especialment les dones, perquè, com sempre, el preu d'aquest desgavell a escala mundial que han provocat les conductes fraudulent i escandaloses dels suposadament responsables de l'economia, les acaben pagant els més febles, els qui parteixen d'una situació més fràgil i precària.

Així doncs, mentre els bancs continuen presumint de beneficis i alhora ploriquegen l'ajuda del diner públic per compensar les pèrdues en inversions dubtoses i arriscades per aconseguir uns guanys vergonyosos, els estats s'afanyen a complaure'ls mentre continuen amb el desmantellament sistemàtic d'un Estat del Benestar que, de fet, encara no havia arribat ni de bon tros a tothom amb la mateixa intensitat.

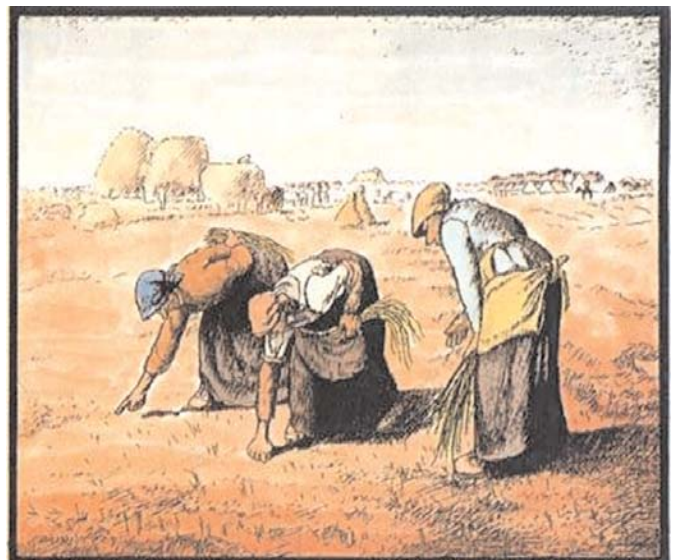
I en aquest context, les accions polítiques d'ajudes a les famílies adreçades directament a establir ponts d'igualtat són les primeres a patir retallades significatives en una realitat social patriarcal que, bàsicament, no vol perdre el control dels béns econòmics com a únics béns autènticament prioritaris.

La dona, com a creadora de riquesa econòmica torna a fer-se invisible en un entorn deprimat en què les immigrants i les pertanyents a les classes més desfavorides han de suportar homes (pares, marits, germans) a l'atur, acceptar feines mal retribuïdes i en precari i, alhora, mantenir la jornada laboral d'atenció a la família.

Curiosament, vés a saber per què, coincideix que crisi i depressió són, gramaticalment, del gènere femení, però no per això n'hem de patir més les conseqüències en la realitat, no ens ho podem permetre, ben al contrari, perquè si qualsevol crisi

representa també una evolució, les dones, individualment i com a col·lectiu hem de lluitar perquè aquesta evolució generi un nou model social i econòmic que tingui com a fonaments la justícia i la igualtat.

Així doncs, encarem aquesta crisi econòmica i financera, que no és res més també que la crisi del model patriarcal i capitalista, amb la ferma voluntat d'aprofitar-la perquè de la catarsi en sorgeixi aquest altre món possible on, a més de moltes altres coses, les dones ens fem respectar tots els drets en peu d'escrupulosa igualtat

L'objectiu principal d'aquesta proposta és apropar l'alumnat a la realitat econòmica i social que ens envolta i amb la qual hauran de prendre contacte al llarg de la seva vida.

Muhammad Yunus, anomenat el banquer dels pobres i fundador del Grameen Bank, va rebre el Premi Nobel de la Pau el 2006 "pels seus esforços a crear desenvolupament econòmic i social des de baix".

Yunus és conegut mundialment per la seva invenció del sistema de microcrèdits. Els seus inicis es narren com un mite, com una llegenda. Va conèixer una dona que produïa artesanies de bambú i que per tal d'obtenir la matèria primera necessitava endeutar-se amb els prestamistes locals que cobraven alts tipus d'interès. La gestió de Yunus amb bancs comercials per aconseguir diners més barats va fracassar per la falta de garanties creditícies. En conseqüència va decidir de fer un préstec personal equivalent a 30 euros a aquesta dona i a d'altres 42 que volien iniciar activitats comercials i artesanals. La totalitat d'aquests préstecs van ser retornats al seu venciment.

Només persones que no tenen cap mena de propietat sobre terrenys poden accedir a aquests préstecs que gairebé tots es fan a dones. Diu Yunus que "quan una dona aconsegueix rendiments per la seva activitat, qui se'n beneficia en primer lloc són els seus propis fills". Els préstecs es fan a grups d'almenys cinc persones, de manera que hi hagi entre elles una possibilitat d'ajuda mútua i una certa pressió social que les impulsi a la devolució. Més del 90% dels crèdits són retornats satisfactòriament

Treball en petits grups

A

1. Busca informació sobre què són els microcrèdits
2. Què és un crèdit? I un préstec?
3. Què és un aval?
4. Què són els interessos? I les comissions?
5. Què és una hipoteca? I un préstec hipotecari?
6. Què és la devolució?
7. Què és reinvertir?
8. Què és l'EURIBOR?

B

1. Busca informació sobre Mohamed Yunus
2. Què en penseu d'en Yunus?
3. Per què penses que en Yunus ha fet una aposta clara pel món de la dona?
4. Si ha estat capaç de crear un gran banc que funciona i dona rendiments, per què creus que una iniciativa com aquesta no ha sorgit des del primer món?
5. Qui són el/les receptors/es de la seva idea?
6. Per a quin tipus de projecte es concedeixen els crèdits?
7. Quina quantitat econòmica s'acostuma a prestar per a cada projecte? Quina és normalment la forma de retorn?
8. Què penses de la frase "quan una dona aconsegueix un rendiment per la seva activitat, qui se'n beneficia en primer lloc són els seus fills".
9. Quan parlem de pobresa, té localització?, té edat?, té gènere?
10. Planteja i comenta la frase "la pobresa té rostre femení".

C

Tenim un hotel rural de 4 habitacions. La directora prepara les habitacions, l'esmorzar, el dinar i el sopar. Imaginem que ens deixen 150.000 euros per tal d'invertir-los en el nostre projecte. Ara hem de triar quines són les prioritats a l'hora de decidir-ne la distribució en %.

INVERSIONS	0%	10%	25%	50%
Ampliació del negoci.				
Millores estructurals que proporcionin major benefici.				
Canvi a energies alternatives (eòlica, solar)				
Millores d'accessibilitat (treure escales, posar ascensor, etc.)				
Contractació de més personal.				
Obertura d'un altre hotel.				
Millora dels productes alimentaris i de tota mena.				
Condicionament de confort per a la llar.				
Contractar una persona per tal que la direcció disposi de 4 h. lliures diàries.				
Retorn de capital per reduir els interessos del crèdit.				

Conclusions

- 1- A on heu decidit d'aportar més diners? Per què?
- 2- Què ha generat el desacord i el debat a l'hora de triar el %?
- 3- Què heu tingut en compte prioritàriament, el benefici econòmic immediat o la qualitat de vida a més llarg termini?
- 4- Quin % d'inversió heu decidit destinar al benestar familiar?

Temps de crisi

Rebem, dia rere dia, notícies alarmants de l'augment de l'atur entre la població activa i ens preguntem com afecta les dones. Si consultem dades estadístiques del Departament de Treball de la Generalitat*, observem que el 2008 va finalitzar amb una taxa de dones en atur més d'un punt per sota de la dels homes, com també que al llarg de l'any havia avançat 3 punts menys que la dels homes; un fet que, en principi, ens produeix una certa tranquil·litat, mai satisfacció parlant d'atur, ja sigui masculí o femení, en veure que aquesta vegada la crisi no s'està acarnissant amb el col·lectiu laboral de les dones. Ara bé, aquesta taxa d'atur femení cal entendre-la en referència al percentatge de dones actives; és a dir, dones que han entrat al mercat de treball remunerat, el qual, segons les mateixes fonts, és de gairebé 17 punts menys que el d'homes. Des d'aquest punt de vista, l'índex d'ocupació femenina resulta ser significativament inferior al d'ocupació masculina. Persisteix, per tant, aquesta "deficiència" estructural del mercat laboral a Catalunya, d'altra banda similar, amb certes variacions, al de la resta de l'Estat espanyol o a l'uropeu.

Aquesta situació es manté malgrat la legislació més recent en matèria d'igualtat, la Llei d'igualtat, l'aplicació de la qual no està produint els efectes per als quals teòricament es va crear, ja que encara som molt lluny tant de la igualació de l'ocupació, com també de superar que les taxes de treball a temps parcial i/o de contractes temporals siguin majoritàries entre les dones, que els salaris que perceben les dones siguin el 69'7% del dels homes, a més que els salaris que han perdut més poder adquisitiu corresponguin a dones, tot això encara que augmenti el nivell d'estudis de les dones i que la seva participació en programes de qualificació professional, de promoció d'ocupació i d'altres, sigui més elevada que la participació masculina.

Així doncs, veiem que no només la desocupació, sinó també la precaritat laboral dominen el món laboral femení en una proporció que va més enllà de l'actual i temuda crisi econòmica; podem ben bé afirmar que el treball remunerat de les dones està en crisi de forma permanent, i això ens hauria, si més no, de preocupar.

En segon lloc, ens fixarem en altres dades significatives, com per exemple que el sector majoritari de beneficiaris/es dels programes de reinserció laboral, de renda mínima, són dones; és a dir, les dones tenen més dificultats per accedir al mercat laboral i mantenir-s'hi; un sector, que majoritàriament correspon a famílies monoparentals (sobretot constituïdes per dones, amb custòdia dels seus fills/es) i a llars unipersonals (aquí són majoritaris els homes); que el 33'4% de l'atur femení s'inicia i també l'abandonament del mercat laboral al moment del naixement de les criatures; amb que dels homes que poden compartir el permís de maternitat, només un 1'6% en fan ús. És a dir, si analitzem aquestes dades, podem parlar sense embuts de segregació ocupacional per raó de gènere. Vet aquí l'origen del problema: perdura la visió de les dones com a responsables, gairebé en exclusiva, de la llar i la cura de la família, la qual cosa dificulta la normalització de la seva situació al mercat laboral, tot provocant subsidiaritat i segregació, un fet que n'impedeix la inserció a la societat amb plens drets.

En tercer lloc, si ens acostem a la finalització de la vida laboral de les dones que han aconseguit entrar al mercat laboral, ens adonem que aquesta endèmica estructura laboral afecta negativament les seves pensions de jubilació en general, però de forma especial, en alguns sectors, en què com a conseqüència del treball precari, dels baixos salaris, de les excedències i abandonaments del mercat laboral, les pensions són baixes, o molt baixes o, fins i tot, per acabar-ho d'adobar, passen a ser perceptores de pensions no contributives, ja que no han cotitzat a la SS el mínim exigít de 15 anys (el govern, la patronal i els sindicats haurien de repensar el seu propòsit d'augmentar aquest mínim cotitzat a 20 anys o més). Ras i curt, estem parlant de feminització de la pobresa.

Així doncs, podem concloure amb la constatació que la segregació laboral de les dones i la consegüent feminització de la pobresa no tenen pas gaire cosa a veure amb els factors que han desencadenat l'actual crisi econòmica.

*Fonts consultades: Anuari de 2007, "A la feina Iguals" ; Dades estadístiques de l'últim quadrimestre de 2008, i de gener de 2009 publicades pel Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.